

שמות תשפ"ג גליון קלח שנה ד

מליצי יושר

זרע שמשון

רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי ויתם סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומחוני טב.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת.
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל:
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקווי"גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לשוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוזי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי ותומכי.

אתון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגנשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נזר בכל יום על כל אלה שיעייש
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי זוכה ליר"ש,
הצלחה בכל טוב, בזה ובבא.
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הנ"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלוייה הכריז:
נצטרתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים אר"ח ח"ב עמוד
רמ"ה, מלך ביפו פרק מ"ב).

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב? פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה? פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען? פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען

וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,

און ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל, וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר

פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

וימת יוסף. במדרש (שמו"ר א'): כשמת יוסף, הפרו בני ישראל ברית מילה וכו', וכיון שעשו כן, הפך הקב"ה האהבה שהיו המצריים אוהבין אותם, לשנאה. ויש לבאר הלשון "האהבה שהיו המצריים אוהבין אותם", דאדרבה, הלא מצינו דכבר בעת שמת יעקב, עוד לפני שמת יוסף, התחילו המצריים קצת להשתעבד בישראל, וכ"ש לאחר מיתת יוסף, וא"כ בודאי לא היו אוהבים אותם אלא שונאים אותם, וא"כ מה נתחדש לאחר מיתת יוסף. וי"ל עפ"י מה שאמרו חז"ל (סנהדרין לט.), דהקיסר הציע לר' תנחום להשתתף עם בני ישראל להיות עם אחד, ואמר לו ר' תנחום שמסכים לך בתנאי שהגויים יקיימו מצות ברית מילה, ובכך יהיו שווים לישראל שהם מהולים. ולפ"ז י"ל אף שלאחר מיתת יעקב כבר היו שונאים המצריים את ישראל, מ"מ לאחר שבטלו ישראל ברית מילה ונעשו כמותם, מן הראוי היה שיהאבו אותם שהרי הם כמותם, והגם שיוסף כפה אותם למול, וא"כ אדרבא מעכשיו אינם שווים למצרים. זה אינו, כי מה שכפה יוסף עליהם זה היה רק בתחילת הרעב, וכבר עברו מאז הרבה שנים, ובודאי שרוב מי שמלו עצמם כבר מתו, וכל הנולדים אחר תחילת הרעב, לא מלו עצמם, וכל שכן אחר שפסק הרעב, וא"כ עתה שגם ישראל התחילו להפר ברית ולא מלו עצמם, היה ראוי שיהאבו המצריים את ישראל שהרי נעשו לעם אחד, אלא שהקב"ה הפך את האהבה שהיה ראוי להיות לשנאה. ויש להוסיף עוד, דהנה אמרו (מעילה יז.): פעם אחת גזרה המלכות על ישראל שלא ימולו בניהם, הלך רבי ראובן ואמר להם: מי שיש לו אויב יכחיש או יבריא. אמרו לו: יכחיש. אמר להם: א"כ ימולו בניהם לשמונה ימים כדי שע"י כך יהיו יותר כחושים וחלשים. אמרו: טב. ובטלו את הגזירה. ולפ"ז י"ל שהקב"ה נתן בלב המצריים מחשבה זו שיהיו סבורים שהטעם שישראל אינם מלים את בניהם, הוא משום שרוצים להיות בריאים וחזקים ויהיה להם כוח לצאת עליהם במלחמה, ולכן נהפך לבם לשנאה אותם אף שנעשו בכך דומים להם.

לע"נ הג"ר שמואל ב"ר פנחס אורינשטיין זצ"ל י"א צ"ט טבת

ויהי כי יראו המילדות את האלקים ויעש להם בתים וגו' וילך איש וגו'. להבין המשך פסוקים הללו, וגם להבין הלשון "בתים", דחז"ל דרשו: בתי כהונה לויה ומלכות ישראל. אבל לפי הפשט אולי ירמוז לשון "בתים" על"ד שאמרו (יבמות סד): אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוב, שרה אמנו אילונית היתה, שנאמר "ותיה שרי עקרה אין לה ולד", אפילו 'בית' ולד אין לה. והנה כפי דברי חז"ל (מ"ר שמות פ"א) שהמילדות היו אשה ובתה והיינו מרים ויוכבד, וידוע שבאותו הזמן כבר היתה יוכבד בת ק"ל שנה שלא היה לה עוד מקום הכנה לקבל ולד, כי כבר נתכוון מקום בית קיבול ולד, וכמו כן מרים חולנית היתה, דאמרו חז"ל (סוטה יב.) שפניה היו דומה ליריעות. ופירש"י שם: בלי תואר אדמומית, דמחמת חוליה היתה ירקרקת, עכ"ל. ואפשר ג"כ לא היה לה מקום הכנה לקבל ולד. אבל בשכר היראה שהיה שכן להוציא מהן יחוס כהונה ומלכות ישראל, בהכרח היה לעשות להם מקום הכנה להוליד, ועל"ז ירמוז "ויעש להם בתים", שהוא בית וולד.

ונמשך מזה מאמר הכתוב אח"כ "ויצו פרעה לכל עמו לאמר כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו", דאף שהגזירה היתה חזקה כל כך, עד שאפילו על עמו גזר, וא"כ מי פתי יסור הנה לישא אשה להוליד ולהכניס אותו ואת בניו בסכנה, כי חמתו היתה מלאכי מות, אבל אעפ"כ "וילך איש מבית לוי" שהוא עמרם, "ויקח את בת לוי" שהיא יוכבד, כי השיג בחמתו וברוח קדשו כמו שנזכר בגמ' (שבת נה:) שהיה קדוש וטהור שמת בעטיו של נחש וא"כ בודאי השיג שהוא שכר הראוי להן להוציא מהן כהונה ומלכות ישראל, וא"כ אף שהיתה בת ק"ל שנה, לא נמנע מלקחה, כיון שידע שהיה שכן לעשות להן בתים, והיינו 'בית ולד', כדי שתוכל להוליד ממנה הגואל האמתי שהוא משה רבינו שהיו בו גם שניהם כהונה ומלכות ישראל, כהונה ששימש בכהונה גדולה כל ימי מלואים, ומלכות הרי כתיב "ויהי בישורן מלך", ואחר שהשיג שיצא ממנו חוטר כהונה ומלכות ישראל, בטח לבו לנשיא ולא יאונה כל צדיק כל און, כאשר הוכיח סופו.

לע"נ הג"ר נתן נטע ב"ר אשר נוסקין זצ"ל י"א צ"ט טבת

הוגה את השם על"י כתיבה. בנוגע האיסור של "הוגה את השם", איתא בירושלמי (סנהדרין פ"ה ה"א), דהיינו שקורא את שם הו"ה ככתבו בלא כנינו שם האדנות. ואסור מדכתיב "זה שמי לעלם", ש"לעלם" חסר וי"ו, לשון העלמה כדאמרין בפסחים (דף נ"ג).
והנה בשו"ת רעק"א (סימן ל') הרב אריה דכתיבה לאו כדיבור, דאם אמרין דכתיבה כדיבור, נמצא דסופר שכותב שם הו"ה חשיב הוגה את השם.² אבל שוב דחה ראיתו, דיש לומר דהיכי דמכוון בהיפוך, דכתיבתו לא יחשב לקריאה, לא מקרי קורא את השם, ע"ש.

¹ וכ"כ הרע"ב סנהדרין פ"ה מ"א, רא"ש יומא פ"ח סימן י"ט, שו"ת הרדב"ז ח"ה סימן אלף ת"ח, פרישה א"ח סימן תרכ"א בפ"ד.
² אבל בצמח דוד (על רעק"א שם) כתב וז"ל: ויש לעיין איך מוכח מזה דכתיבה לאו כדיבור, הא מקרי מלא דיבר הכתוב דמותו לכתוב שם המיוחד כדאמרין בפסחים (דף נ"ג) זה שמי לעלם זה זכרי לדר דר - לא כשאני נכתב אני נקרא וכו', א"כ גזירת הכתוב דשרי לכתוב, א"כ לעולם י"ל דכתיבה כקריאה, אך קריאה כזה שאני, דהתיר הכתוב, עכ"ל. וכ"כ בשו"ת עמק שאלה (סימן ס"ז), ובשו"ת דברי חיים (ליקוטים והשמטות סימן מ"ג).
והנה בים של שלמה (קידושין פ"א אות ס"ה) מביא דיש מקשים על הטור שכתב "וא"א הרא"ש", דלמה הזכירו בשמו, ולא כתב "אבי מורי", דהא אסור להזכיר השם של אביו, ע"ש. והעיר על דבריו הג"י קמנצקי (אמת ליעקב, זרעים עמוד ל"ו), וז"ל: דבריו תמוהין, דהא לא כתב הטור התיבות בשלימותן "הרב רבינו אשר", (אלא כתב בר"ת "הרא"ש"), וא"כ מה היתה קושיתו, וכי יעלה על הדעת שאסור לו לכתוב ראשי תיבות של אביו, הלא אין זה שמו של אביו. וחזינו מזה דמכיון שכתב שמו בר"ת והקורא יקרא תיבה זו בשם "אשר", לכן הו"ל כקורא לאביו בשמו, והיינו שהקריאה מחשבת את הכתיבה, וכיון שהקריאה היא בשם אביו ממילא הכתיבה נהפכת לשם אביו. ותירצתי בזה את קושית הגרע"א שהקשה למ"ד כתיבה כדיבור דנשיא מהיך מותרים הסופרים לכתוב את שם הו"ה הרי הוגה את השם באותיותיו, אבל לפמ"ש דהכתיבה מתחשבת לפי הקריאה, נראה דלמ"מ, דהרי אע"פ שהם כותבים שם

לכבוד מערכת מליצי יושר

רב תודות על הגליון ועל הביאורים בשולי הגליון, הנהגה אני מאד מדברים הערבים ומתוקים שמביאים חשקת התורה.
הנני מאמין אני בכח הצדיקים, שבודאי מקיימים מה שמבטיחים, אבל דבר אחד איני יודע, מה המקור להפתגם שלכם דכל הצרות נובעים מה שהמקטריגים אינם מניחים התפילה לעלות. בטח מצינו דברים כאלה דיש מקטריגים שמונעים התפילה לעלות, אבל לכתוב פתגם כזה, ד"כ"ל הצרות נובעים מזה, מנלן?
נא לענות

חיים מאיר לעבאוויטש ברקלין

תגובת המערכת

ז"ל הריקאנטי (סוף פרשת וירא): כל הבקשות שאדם מבקש מלפני ה' יתעלה, לולי המקטריגין והמונעים שיש באותה הבקשה היתה בקשתו נעשית, בין שיהיה צדיק או חוטא. אמנם בהגיע המתנה או הבקשה ההיא דרך צפון ששם מעבר כל השאלות, אותן הכחות מערערין ואומרים: נעמוד לדין אליה, ואם אינו ראוי, לא ישיג בקשתו.

וכתב האבני נזר (י"ד סימן ש"ו אות כ"ג), וז"ל: וצ"ל עוד, [דלא רק אם מכוין להדיא דכתיבתו לא יחשב לקריאה, דמותר, אלא] אף בסתמא, אם לא ניחא ליה שיהיה כדיבור, לא הוי כדיבור, שהרי הסופר אין מחשב כלל אם יהיה כדיבור אם לא, ואין לו עסק בזה.

אך באמת דברי רעק"א דקטנותא הוא (-כתב זאת בקטנותו, ויש להשיב עליו), דכתב זאת בעת נשואי הראשונים שלו, דעל קושיתו מהוגה השם באותיותיו, יש להשיב עפ"מ"ש בשו"ת חת"ס (י"ד סי' רל"ז ד"ה והנראה) לדבר פשוט, דלא שייך מוציא שם שמים לבטלה רק במוציא בשפתיו, אבל בכתב ליכא בזיון כלל, עכ"ד. וכמו כן י"ל בהוגה השם באותיותיו דמחזי כאילו יש לו חיבור עם עצם השי"ת ח"ו, וזה עון פלילי. ואסור להזכיר רק שם אדנות, שאין לו חיבור רק במה שהוא אדון. וכן שם 'קל', דיש לו חיבור במה שמתחסד עמו, או במה שהוא דיין לו. אבל הוגה שם הו"ה, הוא כאילו היה לו חיבור בעצמו, ו"סקל יסקל האיש ההוא או ירה יירה". וזה לא שייך רק במדבר בשפתיו בגופו, אבל כתיבה, נהי דכדיבור דמי במה שהתיבה יוצא לפועל מכחו כמו בדיבור, מ"מ אינו בגופו, ואינו מתחבר עם השם, וזה פשוט. והא דרעק"א דקטנותא הוא, עכ"ל.

וכוונתו, דאח"כ דכתיבה כדיבור וחשיב הוגה את השם, אבל האיסור הוא מטעם דזה בזיון לה, ובכתיבה ליכא בזיון, דאינו נחשב כמתחבר לה.

לע"נ הג"ר דוד דוב ב"ר שמואל צבי קריינער זצ"ל י"א צ"ט טבת

ויברח משה מפני פרעה וישב בארץ מדין וישב אל הבאר וגו' ויאמר אל בנותיו ואני למה זה עזבתן את האיש קראן לו ויאכל לחם. איתא במדרש (פא:לב): שמא ישא אחת מכם, ואין אכילת לחם אלא אשה, כדכתיב (בראשית ט:ו) "כי אם הלחם אשר הוא אוכל". ונראה לבאר דמיון אשה אל לחם, דהנה לחם ומים הם דבר הכרחי לאדם, ואע"פ שהכל מן השמים, ומאן דיהיב חיי יחיב מזוני, מ"מ צריך האדם לעשות את שלו, כמאמר חז"ל "וברכתך בכל אשר תעשה", יכל יהא יושב ובטל, ת"ל "בכל אשר תעשה". וכן הוא בענין הזיווג, דבל יחשוב האדם כיון שהזיווג מן השמים, א"כ כל חקירה ודרישה הוא אך למותר, כי זה אינו, דהאדם צריך לעשות כל אשר לו, ורק אז עוזר לו ה'. וראיה מקריעת ים

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$180 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די פלאצקע גאון - ווארשא, אבני נזר - סוכאטשוב, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - ויען, בן לאשרי און חזון יהזקאל - הר המנוחות
אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט אל די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!
געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

הו"ה, מ"מ הא הדין הוא שלא כמו שאני נכתב אני נקרא, וא"כ קריאת שם זה הוא אדני, וכיון שהכתיבה מתחשבת לפי הקריאה, א"כ אין זה הוגה את השם באותיותיו, דהרי הוא ככותב השם אדני, ושם זה מותר לכתוב.
¹ ז"ל רעק"א בתחילת תשובתו: תודות אלף אל אדוני על הדבר אשר עשה לשמוח ביום שמחתי בפומבי.
² ז"ל החת"ס: מקל חבירו בשם, עיקר איסורא הוא, משום מוציא שם שמים לבטלה, אע"ג דבמוציא שם שמים לבטלה ליכא מלקות, מ"מ כיון שהשיא שם ה' יתברך לצורך קלה או לשבועה לשוא, איכא בזיון טפי ולוקה וכו', וא"כ הרי הדבר פשוט דלא [מקרי] מוציא שם שמים לבטלה אלא במוציאו בשפתיו, אבל בכותב על הספר אין כאן בזיון כלל, אפי' כתבו דרך שבועה וקללה, משר"ה אין כאן מלקות.
³ ע' במאירי (סנהדרין נו') שכתב, דאיסור זה נכלל במצות יראת השם, שזה עזות מצח ופירוק עול יראה. וכן מביא בשו"ת יכין ובעוז (ח"א סימן קל"ה) דיש סוברים דהטעם שההוגה את השם באותיותיו אין לו חלק לעולם הבא אלא משום שיש בזה בזיון לה, (אבל ביכין ובעוז דחה טעם זה, וכתב טעם אחר).
⁴ דעונש של ההוגה את השם הוא שנקרע מן העולם, כדכתבו הרא"ש (יומא פ"ח סימן י"ט והטור (א"ח סימן תרכ"א). ובהגהות בספר 'אבני נזר על התורה' כתב, דלכך הביא רבינו פסוק זה שנאמר במצות הגבלה בהר סיני יעצט פשוט על ההר, דגם שם יסור האיסור היה מחמת שמראה כאילו יש לו חיבור כביכול עמו, כמו האיסור של מגדף.

תולדות בעל החזון יחזקאל זצ"ל

רבינו נשלח לסיביר לארץ הקור והכפור הנורא תחת שבת הרשע של הרוסים, והתחיל בעבודות פרך לנסר ולבקע גזעי עצים לגורים קטנים, ראו הרוסים שרבינו עדין הנפש שלא הורגל מעולם בעבודת כפיים אינו ממלא אחר הסכום שקבעו לו, לכן הכריחו אותו לעבודת פרך קשה ביותר, להשחיל דגים קפואים על חוט של ברזל, ידיו המעודנות של רבינו קפאו מרוב קור וקרח, לא היה יכול לעבוד בלא כפפות, ומשהלביש כפפות לא הרגיש בחוטי הברזל שדקרו וחתכו בבשר ידיו עד זוב דם, רבינו היה אומר וידוי בכל פעם שהיה נוטל את חוט הברזל לידו, כי לא האמין בחייו. כמה שבועות עסק רבינו במלאכה קשה ומפרכת זו.

והנה בהיותו רבינו בהסתר בלנינגרד, ראה בבית בו הסתתר, ספר ש"ת של אחד מגדולי הפוסקים שמלפני כמה דורות, לאחר שעייין באחת התשובות, ראה רבינו שהוא היה פוסק להלכה לא כפסקו של מחבר הספר.

והנה בהיותו או בסיביר באחת הלילות חלם רבינו שרואה את מחבר השו"ת ופניו זועפות וכעוסות, לפתע הופיע חותנו של רבינו רבי ישראל יהונתן, והתחנן לפני הרב בעל השו"ת כי יראה בעניו וברעתו של חתנו הצעיר וירחם עליו ויסיר כעסו ממנו, אך פניו של המחבר לא נחו מבעטו, התחיל חותנו לפלפל עמו בהלכה והוכיח לו כי לפי דברי הש"ך צודק חתנו בהערתו, הרהר המחבר קימעא והנהן בראשו לאות הסכמה, ובת שחוק עלתה על פניו.

למחרת בבוקר הגיעו נוגשיו הרוסים והחליפו שוב את עבודתו לעבודה יותר קלה, לחתוך לחם ולחלק בגדי עבודה עבור האסירים. (פרקי חיים עמוד כ"ד)

סוף שלא נשתנה הטבע עד שבאו מים עין נפש, שכל זמן שאפשר בדרך הטבע, אין הקב"ה עושה נס בחנם. וכמו כן התנהג משה שברח מפרעה, דאף שהאמין שהקב"ה יצילו, והיד ה' תקצר? מ"מ עשה כדרך הטבע לברות. ובש"ך (על התורה) כתב, דלכך הלך לבית יתרו, כי היה מתיירא מפני פרעה שמא יגלגל עליו עלילות בכל מקום שהוא כדי שיהרגוהו, על כן הלך ונתחתן באחד מן הכומרים, מפני שלא היה להמלך עליו שום נגישה ותביעה.

ובזה נבאר כונת הפסוקים "ויברח משה מפני פרעה וישב בארץ מדין", יען שהבין שאף אם מה' מצעדי גבר כווננו, אבל הקב"ה רוצה שיעשה האדם את שלו ולא יסמוך על נס, ולכן "וישב על הבאר", לבקש זיווג כדרך האבות שנודמן להם הזיווג על הבאר, והלך דייקא לבית יתרו כיון שהיה לו שבע בנות, ועל כן "ויקם משה ויושיע"ן לעשות פעולה בדרך הטבע. אמנם לא כן ציפורה, שבצדקתה חשבה שאין לעשות שום פעולה למען הזיווג, על כן אמר לה יתרו "למה זה עזבתך את האיש, קראן לו ויאכל לחם", והיינו כמו הלחם דאף שהקב"ה מכלכל בראויו, מ"מ אינו נצמח לחם שלם בארץ, רק צריך לחרוש ולזרוע ולקצור ולטחון וללוש ולאפות עד שנגמר לאכילת האדם, כן אצל הזיווג צריך האדם לעשות את שלו, ועל כן "קראן לו" שמא ישא אחת מכם.

לב העברי

לע"נ הגה"צ ר' יונה ב"ר ישראל פארסט זצ"ל י"א צ"ט טבת הבה נתחכמה לו. במדרש: לבטל את השבת. אפשר לומר כי שמעתי ממר"ח [הרה"ק ר' הלל מקאלמאי], לפי מה שאיתא בזוהר (בראשית דף יד: ודף יט: ע"ב) דישנו ב' קליפות המסוכנים לילדים ה"י. א) אסכרה ר"ל, כמו שאמרו (תענית כז: ע"ב) שהיו מתעניין אנשי מעמד ברביעי על אסכרה שלא תפול על התינוקות, דביום הרביעי נתלו המאורות, ולכן כתיב ביה "יהי מארת" -

חסר, כדפירש"י שם. ואסכרה מסוכן עד י"ג שנים. ב) מ"ג עד כן כ' שנים יש קליפה אחרת ר"ל כמובא בזוהר שם [לילית, ונעמה], ושניהם [לילית, ונעמה] עולים כמספר "מארת". וכתב הבני יששכר (מאמר א') דע"י שמירת שבת כהוגן מבטלים כח הקליפות. וזה "אם תשיב משבת רגליך" ראשי תיבות "מארת", זה לעומת זה, דע"י שבת מבטלין כחן. ומפרש בזה מו"ח,

דהיות פרעה במצרים ראש הסט"א, וכאשר ראו שעם ב"י "רב ועצום וגו', ובני ישראל פרו וישרצו וגו' ויעצמו במאד מאד" בכפילות שלא שלטו בהם לא קליפת אסכרה, ולא קליפה האחרת, לכן אמר "הבה נתחכמה" לבטל את השבת אשר הוא מגן עליהם בזה, עכ"ד.

ואפשר לומר כי מרמז כן הפייטן בזמירות של שבת בזמר 'שבת היום לה', "ואם תשמרנו ה' יצרך כבבת אתה ובנך וגם הבת", דבזכות שמירת שבת לא ישלטו ב' קליפות הנ"ל בנך ובבת. וזה נרמז גם בפסוק "אם תשוב משבת רגליך", ד"רגליך" מרמז על הבן ובת, כדכתיב "את כל היקום אשר ברגליהם", וכמו שאמרו "ברא כרעא דאבוה". (תורת יחיאל).

אתון דאורייתא

לע"נ לאה ב"ר יעקב הברמאן י"א צ"ט טבת

ותקח צפורה צור. אמרו בע"ז (דף כז:): מנין למילה בעובד כוכבים שהיא פסולה, דרו בר פפא משמיה דרב אמר, כתיב 'ואתה את בריתי תשמור' ולא עובד כוכבים. ור' יוחנן אמר, כתיב 'המול ימול', מי שהוא מהול ימול אחרים. מאי בינייהו, אשה, אם כשרה למול, דלמ"ד ואתה את בריתי תשמור - אשה פסול למול, דאשה לאו בת מילה היא, ולמ"ד המול ימול - אשה כשרה למול, דאשה כמאן דמהילא דמיא.

וביאר הראב"ד שם, דמילה הוא לשון חיתוך דהיינו קטוע מהערלה, ולכן אשה כמאן דמהילא דמיא משום דגם אשה קטועה מערלה היא, דחלק המילה היא הסרת הערלה המאוסה, וכיון שאין לה ערלה הוי כאילו מהולא.

אבל הגר"י ענגיל (גליוני הש"ס שם) מדייק מדברי השאלות (פרשת לך לך שאילתא י') שכתב "שם ישראל מהולים מתקרין לא שנה גברי ולא שנה נשי", דאין כוונת הגמ' דכמאן דמהילא דמיא משום שאין לה ערלה, רק הכוונה משום דשם ישראל 'מהול' מיקרי, עכ"ד. והחילוק בין ב' פירושים אלו הוא אם איכא על אשה שם "מהול", או דרק אין עלה שם "ערל".

בן לאשרי

לע"נ הג"ר יעקב לאנדא ב"ר אברהם מטשכנאוו זצ"ל י"א צ"ט טבת

ונוסף גם הוא על שונאינו. במסורה, 'ונוסף גם הוא על שונאינו', 'ונוסף על נחלת המטה'. ויש לפרש דרומז על מעשה הצדקה, שפרשה זו התחלת ימי השובבים, וכל התיקון נעשה ע"י מצות צדקה כידוע ליודעי חן, וצריך להזהר שלא יתן לשם איזה פניה, דהעושה לשם התפארות, עיד"ז לפעמים

"חסד של אמת שאינו מצפה לתשלום גמול"

שבת פרשת שמות, יארציית של האשה הצדקנית

לאה ב"ר יעקב ע"ה אשת רבינו הבן לאשרי זצ"ל

היות שלא השאירה אחריו זש"ק, כדאי מאוד לילך על קברה (באהל

רבינו הבן לאשרי על הר המנוחות)

ולהתפלל וליתן צדקה עבור נשמתה.

והשכר העושים חסד של אמת הוא "שאינו מצפה לתשלום גמול", דאין צריך לצפות ולחכות ולהמתין עד שמקבלים השכר, כי מיד נושעים בכל מיני ישועות

נתפרסם לזכות גבריאל בן שרה לפרנסה בהרחבה

¹ ולכאורה איכא נפ"מ בין הפשטים האם אשה נכרית כשרה למול למאן דילף ממש"כ המול המול, דלדעת הראב"ד כשרה שהרי אין לה ערלה, ולפי השאלות פסולה. אבל באמת נראה שגם הראב"ד מודה לזה, כי לא מסתבר לפסול נכרי מהול משום דערל נקרא, ולהכשיר אשה נכרית, אלא הראב"ד הוסיף עוד טעם למה אשה כמאן דמהילי דמי, טעם ששייך גם למאי דס"ד מעיקרא דנכרי מהול כשר למילה. ונסתפק בזה הגר"ח (על הש"ס אות פ"ז).

לכבוד מערכת מליצי יושר

רב תודות על הגליון הנפלא ללקט משרפי מעלה שהבטיחו הבטחות גדולות למי שמפרסם ולומד דבריהם.

אמנם רציתי לעורר תשומתכם מספר נוסף להגאון המקובל רבי רפאל ב"ר אברהם ריס זצ"ל משווייץ, נולד בשנת ת"צ, שכתב בצוואתו שמי שילמוד את דבריו: לא ימוש התורה לא מפיו ולא מפי זרעו ולא מפי זרע זרעו. הוא היה חמיו של הגאון ר' שלום חריף, קברו בשווייץ (חצי שעה משדה התעופה בציריך) מפורסם למקום ישועות, הרבה מעידים שנושעים שם על אתר.

ברכות לרוב מ. האך. ירושלים

איזה מקצוע וסוגיא, יחסר לו המושג אודות התוכן הכללי של מקצוע זו, דנראה בעיניו כדברים יגיעים שאין שום קשר ויחס ביניהם, וכל הלכותיו נדמות לו כערמה גדולה של צירופי דברים שאין קו משותף וצד השווה ביניהם, והוא הולך ותועה בין ריבוי גוונים של דינים שונים, מבלי דעת שיש להם סדר ושיטה ברעיון הגיוני אחד.

סוף דבר: כל השונה פרקו בחקירה אחד ובהבחנה מה היסוד של הסוגיא, אשר על פיו מתגלה הכלל בכ"מ שמתגלה אחד מפרטיו, אז דרכו ארוכה בראשיתה, וקצרה באחריתה. ואילו הכונס דברי תורה פרטים פרטים, הם "מייגעים אותו ואין יודע מה לעשות", ודרכו קצרה בתחילתה. וארוכה בסופה. (הקדמה לקונטרס בדיני ממונות).

יתבייש העני, וזה גורם רע לעצמו. והעצה לזה, להאמין שכל עשרו הוא מהש"ת, והוא עצמו אינו אלא כגבאי עליו, ואם לא ינהג כשורה, אפשר לסלקו מהגבאות, וכמאמר דוד המלך (דברי הימים א' כט:יד) "כי ממך הכל ומידך נתנו לך", ואז לא ירע לבבו בתתו לו, ואדרבא ישמח מאד במה שממלא רצון הנותן הש"ת.

והנה תיבות "נחלת המטה", גימטריא "מזקת". וכוונת הפסוק של "ונוסף על נחלת המטה" הוא, "ונוסף", היינו אם רואה אדם שכל אשר לו נתרבה, ויש לו יותר מכדי צרכו, וחושב שזה הוא משום "על" מלשון "מעלה", שהוא יותר טוב ומעולה על חברו, וכחו ועוצם ידו עשה לו כל החיל הזה, אז הוא עושר השמור לבעליו לרעתו רח"ל, כי אז "נחלת המטה" שגימטריא "מזקת". אבל אם "ונוסף גם", והיינו אם ניתוסף הרבה עשירות לאדם, ד"גם" הוא ריבוי, ויודע שהעשירות הוא מהש"ת, עיד"ז זוכה להיות "על" היינו גבוה מ"שונאינו", שיפלו כל שונאיו לפניו, כאומרם ז"ל (ב"ב י.) גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה, וכל שכן הוא, אם מקרבת הגאולה, מצרות היום יומיות בודאי תציל, אמן כן יהי רצון.

לע"נ הרה"ק ר' יהושע ערויאל ב"ר אברהם משה זצ"ל אדמו"ר ממארכישאוו

אהיה אשר אהיה. אפשר לפרש "אהיה" אתכם אם תרצו שאהיה אתכם, דהיינו אם תכינו לי מקום אצלכם, אם תעשו מקום ללימוד התורה, זה מראה שאתם רוצים שאהיה אתכם, ושם "אהיה".

דרך הלימוד הנכון לברר קודם יסוד הסוגיא. אמרו חז"ל (ספרי האזינו): ר' יהודה אומר, לעולם יהא אדם כונס דברי תורה כללים, שאם כונסן פרטים, מייגעים אותו ואין יודע מה לעשות.

הנה, אין דבר שאין בו נקודה אמצעית, שהיא הרוח הפנימית המחיה והמאחדת את כל חלקיו, ונקודה זו מקומה תמיד במסתרים לפני ולפנים, ונתפסת רק בחושים הפנימיים החודרים אל תוך תוכו של כל דבר, ואינה כשטח העליון הנתפס בחושים החיצוניים.

הכל מסתכלים באילן המסורבל בענפים, ואין איש שם על לבו את שרשיו החבויים בבטן האדמה, שאלמלא הם המוציאים ממעמקי הארץ את גנזי אוצרותיה, לא היה האילן צץ ציץ עושה פרי ומתקיים. האדם יודע את אבריו החיצוניים ואינו מכיר את מקום לבו, שממנו תוצאות חיים לכל גופו, ואינו יודע את שלשלת היחס בין הלב ובין כל מהותו אשר מחוצה לו.

כך הוא כל רעיון רוחני היא בעלת לב, וכל מי שלא חש בדפיקת הלב של

חדש ויצא לאור

חדשי רבנו חיים הלוי

על הרמב"ם
עם מורשת הגר"ח

• כרך ראשון •

יול מחדש בתוספת מבוואות, ציונים, עיונים, כותרות מקורות ומילואים

מהדורה מושקעת ומודרנית
בעריכת מכון מורשת הגר"ח לאור
הרבה שנים ביגיעה עצומה

הוצאת מכון מורשת הגר"ח לאור
רחוב הרב יצחק אייזיק שניידר, 73
ירושלים, ישראל. טל: 02-6576577

מכון מורשת הגר"ח
moreshetshagra@gmail.com

הפצה ראשונה
עם הספר "לעשיך"

הוצאת
המסדה

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר

חלת לחם על הלכות חלה – ברכת הבית על מסכת חלה

במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי

ע"י מכון עבודה ברורה

אפשר להשיג הספר בארה"ב: הרב יצחק מיטניק שליט"א 732-987-4733

בירושלים: מכון עבודה ברורה 02-6576577

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהרדכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

**אריינברענגען ידאת חטא אין אייערע קינד
דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.**

וואס טוהט מכון דורות ישרים:

- א ת"ח ויר"ש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן. וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פרידוואט, בנאמנות, קאנפידענשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט. אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעבענקייט. מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- משרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויווען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין. ביי די ריכטיגע צייטען.

**צופרידענע
עלטערען פון
מכון דורות
ישרים זאגן:**

"מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערנט מוסר, ער וויל ענדיגען א מסכתא

"מיין זוהן בעהט מתפלל. נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מהישמח משה).

"מיין יצחק האט ארויפגעלייגט א פילטער

"איך האב נישט געהאט קיין מנוחה פארדעם. נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט

"כהאב אנגעהויבען זעהן הצלחה מיט מיינע קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיין חבר'ס קינד

דוקא אויך דעם מקובל'דיגע אופן פון מכון דורות ישרים זעהט מען ווי עס ווערט מקיים די ווערטער פון אריה"ק אויפן האר: יעדע הלב (-אבינדען זיין הארץ צו אירשקייט), שיהיפן לב לשמים לטובה (-ס'רשיע די גאנצע מענטש), ותראה מלאים (-וועסט זעהן וואונדער), מקען עס געבען פון מעשה.

פאר פרטים רומט-טקסט מכון דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883